

5.-6.LK MUSEON MAISEMISSA

(Museovierailun ennakko- ja jatkotehtävä)

1. Tehkää koulullanne A3-kokoinen maalaus itsellenne tärkeästä maisemasta tai paikasta maisemassa. Maisema / paikka voi olla:

- a) luonnonmaisema
- b) kaupunkimaisema
- c) virtuaalinen maisema (peli tms.)

2. Tekniikka: lyijykynä, akryyli tai peitevärit.

3. Työn toiselle puolelle oppilaan tulee kirjoittaa **miksi maisema tai tietty paikka maisemassa on tärkeä** ja mitä tunteita siihen liittyy. Työt voi rullata siististi kuljettamisen helpottamiseksi.

Maisemamaalaukset tulee ottaa mukaan museovierailulle! Museolta saa mukaan kirjalliset ohjeet jatkotehtävään, ohjeet myös alla.

Jatko-ohjeet tehtävälle museovierailun jälkeen:

1. Toteuta omasta maisematyöstäsi uusi tulkinta, jossa pyrit kuvaamaan maiseman sijasta tunnetta, jonka maisema sinulle tuo. Muistele myös museolla näkemiäsi teoksia ja sitä, mitä työstäsi keskusteltiin / käsiteltiin museolla.

2. Uuden tulkinnan ei tarvitse olla maalaus, vaan se voi olla valokuva, video, animaatio, sarjakuva, veistos, sekatekniikka tai mitä ikinä keksitkin. Se voi olla vaikkapa tanssia, liikettä, ääntä. Sopikaa opettajanne kanssa toteutustapa.

3. Tärkeintä on, että toteutustapa välittää tunteesi. Jos maisemaasi tarkasteltiin museolla grafiikan pajassa, tekemäsi pintakuvion tulisi toistua / välittyä teoksessasi uudella tavalla.

4. Esitelkää tuotoksenne toisillenne koululla ja kertokaa, toimiko jokin näyttelyn teoksista innoituksena omallesi.

MAISEMAHAASTE KEHIIN: OPETTAJAT VS. OPPILAAT!

Tarkastelkaa teoksia:

Ari Saarto: Arabia#1 ja **Elina Brotherus: Landscapes and escapes**

Tehtävä voidaan toteuttaa opettajien ja oppilaiden kanssa pidemmällä aikavälillä eri oppiaineissa tai muussa koulun toiminnassa.

- Opettajat: Veso-päivä tai muu yhteinen ulkoilupäivä
- Oppilaat: Kuvataidetunnit, liikuntatunnit, vapaa-aika
- Välineet: digikamerat, kännykkäkamerat

1. Molempien ryhmien tulee tutustua ennalta määrättyyn alueeseen

lähiympäristössä valokuvaten. Kuvan laatu ei ole tehtävän onnistumisen kannalta olennaisinta, tärkeää on, että oma ajatus välittyy. Molemmat ryhmät etsivät ympäristöstä kohteita jotka ovat kauniita/ merkityksellisiä / säilyttämisen arvoisia/ rumia/ merkityksettömiä / sellasia, joiden katoamista kuvaaja ei jää murehtimaan.

2. Siirtäkää kuvat koneelle (bluetooth, kortinlukija jne.) ja tehkää max. A4 -kokoisia tulosteita.

3. Kootkaa koululle näyttely tilaan, johon opettajilla ja oppilailla on vapaa pääsy.

Jos kuvaaja ei halua nimeään kuvaan, voidaan kuvaan merkata onko kuvaaja opettaja vai oppilas.

4. Perustakaa oppilaista ja opettajista koostuva ”kuvaraati”, joka arvioi kumpi ryhmä on onnistunut välittämään tavoittelemansa tunnelman kuvissa paremmin. Huomioikaa arvioinnissa valokuvaukseen liittyviä seikkoja: rajaus, valotus, kuvakulma jne.

5. Pohtikaa, onko opettajilla ja oppilailla samanlaiset käsitykset

lähiympäristöstä. Millaisia kohteita kuvattiin ”kauniina” ja millaisia ”rumina”? Pohtikaa miksi kuvattu kohde on kaunis tai ruma? Mikä kuvatusta kohteesta tekee ruman?

6. Kuvaraati julistaa haasteen voittajat koulun keskusradiossa!

1.-2.Ik METSÄSSÄ LIIKKUU JOTAKIN OUTOA

AIKA: 2-4 oppituntia

INTEGROITU KOKONAISUUS: äidinkieli, ympäristö- ja luonnontieto, kuvataide

Tarkastelkaa teoksia:

Akseli Gallen-Kallela: *Ilvesluola*

Hannaleena Heiska: *Beware the woods at night, beware the lunar light*

Oletko kuullut uutisia Keski-Suomen metsissä vaeltelevasta kummallisesta eläimestä? Sellaista ei ole kukaan aikaisemmin nähnyt, niin ihmeellinen se on! Talvella sitä ei tahdo huomata hangelta, kesällä se katoaa kasvillisuuteen.

- 1. Katselkaa kuvia Suomen eläimistä luonnossa eri vuodenaikoina.** Keskustelkaa miksi eri eläimet vaihtavat väritystään talvella.
- 2. Hahmotelkaa lyijykynällä** minkälainen metsissä liikkuva salaperäinen eläin on.
- 3. Maalatkaa** A3-kokoiselle paperille **talvinen maisema**.
- 4. Maalatkaa** toiselle A3-kokoiselle paperille **sama maisema kesällä**.
- 5. Askarrelkaa maisemaan salaperäinen eläin**, joka väreiltään ja kuvioiltaan melkein häviää maisemaan. Voit myös piirtää mielikuvituseläimen suoraan maalauksen päälle ääriiviipirroksena.
- 6. Tutkikaa eläinten jälkien kuvia** ja piirtäkää kuviinne mielikuvituseläimenne jättämiä jälkiä. Millaisia jälkiä ihmeellinen eläimenne jättää?
- 7. Keksikää eläimillenne lajinimet ja esitelkää ne luokallenne.** Voitte myös kertoa niiden elintavoista ja käyttäytymisestä.

1.-2-LK MAISEMAA MONESTA KULMASTA

AIKA: 1 oppitunti tai välituntitehtävä

INTEGROITU KOKONAISUUS: äidinkieli, kuvataide

Tarkastelkaa teoksia:

Juha Suonpää: *Kirppuvuori* ja

Pekka Halonen: *Maisema Vihtavuorelta*

1. Valitse jokin tietty kohta maisemassa, jota katselet. Tarkastele samaa kohdetta:

- a) maan tasalla maaten
- b) kavuten korkealta
- c) pää ylösalaisin / sivuttain
- d) kehyksen kautta
- e) normaalisti seisaaltaan
- f) peilin kautta/ heijastavan pinnan kautta

2. Mikä oli jännittävin tapa katsella maisemaa? Havaitsitko asioita, joita et normaalisti huomaa?

3. Mieti mitkä eläimet saattavat katsella maisemaa näin?

4. Mikä eläimistä olisit mieluiten ja miksi?

5. Entä rajaus? Mitä jäi kehysten ulkopuolelle ja mitä valitsit kehyksillä rajattuun ”maisemakuvaasi”? Miten koulusi ikkunat rajaavat maisemaa? Mitä ne rajaavat pois maisemasta ja mitä voit nähdä?

1.-2.LK PIKKU KOULULAISEN KASVIO

AIKA: useampi oppitunti

INTEGROITU KOKONAISUUS: äidinkieli, ympäristö- ja luonnontieto, kuvataide, luontoliikunta

VAIHTOEHTO A:

Opettaja päättää kerättävät kasvit.

Jokainen oppilas saa tehtäväkseen etsiä yhden kasvin ja jokaisella oppilaalla on eri kasvi etsittävänä. (Huomioikaa mahdolliset allergiat! Jos ryhmässä on eri kasveille allergisia oppilaita, kokeilkaa **vaihtoehtoa B**)

Opettaja ja oppilaat lähtevät yhdessä tutkimaan lähiympäristön kasvillisuutta, mitä kasveja saa poimia, mitä ei, mitkä ovat myrkyllisiä jne.

Viekkää kerätyt kasvit luokkaan.

Oio kasvi huolellisesti valkoisen (valkoinen, ettei kasviin tule painomustetta ym. väriä) paperiarkin väliin.

Merkitse kasvin tiedot ja kerääjän nimi paperin päälle.

Kasvi saa olla paperin välissä koko kuivauksen ajan ja paperin sisällä oleva kasvi laitetaan esim. sanomalehtien väliin.

Sanomalehtien päälle laitetaan jotakin tasaista painojen alle (esim. vaneri- tai lastulevyä). Painoiksi levyjen päälle käy hyvin vaikkapa isot kirjat tai tiilet jne.

Muistakaa, että sanomalehtiä on hyvä olla runsaasti, jos kasvi on kovin ”mehevä” ja sanomalehtiä kannattaa vaihtaa usein, jopa muutaman tunnin välein (jos kasvi on kovin nestepitoinen). Näin kasvi kuivuu tasaisemmin ja säilyttää värinsä.

Kuivemmat kasvit pärjäävät hyvin, vaikka paperin vaihtaisi 1-2 päivän välein. Kasvit saavat olla puristuksissa vähintään kaksi viikkoa.

Jokainen oppilas saa liimata kasvin paperille ja harjoitella sen nimen kirjoittamista.

Jos oppilaissa on kirjoitus- ja lukutaitoisia, he voivat etsiä lisää tietoa kasvista ja kirjoittaa ne paperille, johon kasvi on liimattu.

VAIHTOEHTO B:

Jos vuodenaika, allergiat tms. estävät tuomasta kasveja luokkaan, voidaan tehtävä toteuttaa askarrellen, piirtäen jne.

3.-4.LK MATEMATIIKAN MAISEMISSA 1

AIKA: 1 oppitunti

INTEGROITU KOKONAISUUS: matematiikka ja kuvataide

Tarkastelkaa teosta: **Thomas Nyqvist: Plan 3**

Koulun pihamaat ovat usein harmaata asfalttia. Mutta tänään kaikki voisi olla toisin!

Tarvitsette luvan rehtorilta ennen tehtävän aloittamista.

Ottakaa ulos mukaanne rullamittoja, erivärisiä taululiituja, matematiikan kirjat, isoja tauluviivoittimia, -harppeja tai jotakin jolla voi piirtää suoraa viivaa ja ympyröitä.

Työskennelkää pareittain.

Valitkaa matematiikan oppikirjasta geometrian tehtävä ja tehkää se asfalttiin.

HUOM! Muuttakaa kirjaan piirrettävän tehtävän senttimetrit metreiksi (4cm kirjassa on 4m maassa)

Tarkastakaa tehtävät yhdessä ja ihailkaa työnne tuloksia. Muutkin koulun oppilaat saavat kertauksen geometriaan!

Jos koulunne on monikerroksinen rakennus ja ikkunat ovat asfalttipihalle päin, muistakaa kuvata pihamaata ylimpien kerrosten ikkunoiden läpi. (Mutta muistakaa, ettei ole turvallista kuvata avoimesta ikkunasta ulkona roikottaen!)

Jos haluatte jatkaa teosta, voitte piirrellä geometrinen kuvioiden kaveriksi jotakin muuta, vaikkapa ihmisiä, eläimiä tai katsokaan tehtävä **Matematiikan maisemissa 2**.

MATEMATIIKAN MAISEMISSA 2

AIKA: 1 oppitunti

INTEGROITU KOKONAISUUS: matematiikka ja kuvataide

- Kun edellinen "MATEMATIIKAN MAISEMISSA" -tehtävä on valmis, voitte jatkaa työtänne hieman eri tavalla.
- Tutkikaa minkälaisia varjoja pihamaalle lankeaa.
- Piirtäkää erivärisillä liiduilla varjojen ääriviivat asfalttiin.
- Voitte myös piirtää omia varjojanne.
- Jos varjoja ei ole havaittavissa, tähyilkää taivaalle ja antakaa mielikuvituksen laukata: pilvissä voi nähdä erilaisia tunnistettavia muotoja.
- Piirtäkää nuo muodot asfalttiin ja kertokaa piirrosten valmistuttua mitä näitte taivaalla.

3.-4.LK RAKENNETTU MAISEMA

AIKA: useampi oppitunti

INTEGROITU KOKONAISUUS: äidinkieli, ympäristö- ja luonnontieto, kuvataide, luontoliikunta

1. ULKOILU: Tehkää syksyinen havaintoretki ympäröivään rakennettuun maisemaan (kylä, lähiö tai kaupunki tai metsä, niitty, ulkoilualue, järvenranta tai jokin alue, jossa näkyy rakennuksia)

2. HAVAINNOT: Kiinnittäkää huomiota ja tehkää muistiinpanoja piirtäen ja / tai kirjoittaen:

- a) Eri elementtien koko (esim. mitkä ovat suurimpia: taivas, maa? Talot ovat suurempia kuin autot, mutta kiviä on isoja ja pieniä!)
- b) Värit (onko kaikki mikä on vihreää, samaa vihreää; miten paljon eri värejä löydätte?)
- c) Erilaiset pinnat (puunkuori, kivet, heinä, vesi)
- d) Ihmiset, koneet, taide, eläimet ja kasvit

3. LUOKASSA: Kiinnittäkää taululle tai lattialle iso paperi (esim. paksua rullapaperia)

- a) Oppilaille jaetaan ensin värillisiä A3 -askartelupapereita, piirustusvälineitä, liimaa ja sakset.
- b) Isolle paperille oppilaat saavat käydä maalaamassa (esim. pulloväreillä) ulkona havaitut kaikista suurimmat elementit (taivas, maa, vesi, nurmialueet, kalliot jne.)
- c) Värillisistä A3-papereista oppilaat voivat askarrella mahdollisimman suuria taloja, puita ja kiviä jne. Oppilaat voisivat yrittää saada kuviinsa materiaalien tuntua piirtämällä tai maalaamalla (esim. tiilet, kaarna)
- d) Opettaja voi ohjata oppilaita keskustelemaan ja havainnoimaan, kuinka eri kappaleet voivat olla päällekkäin (puun latva voi pilkottaa talon takaa jne.)
- e) Kun oppilaat ovat askarrelleet suurimmat puut, kivet ja talot, voitte yhdessä ryhmänä keskustella ja päättää, mihin ne suuressa maisemassa sijoitetaan. Oppilaat saavat piirtää ja maalata A4-paperille ulkona havaitsemiaan ihmisiä, koneita, taidetta, eläimiä ja kasveja.

4. RYHMÄT: Oppilaat voivat jakautua ryhmiin, joista yksi keskittyy tekemään ihmiset, toinen eläimet jne.

- a) Ryhmien tuotokset leikataan ja liimataan maisemaan.
- b) Mitä eläimiä ja kasveja näitte? Mitä eläimet ja ihmiset tekivät? Mihin ne voisi sijoittaa maisemassa?
- c) Kaikista pienimmät elementit, hyönteiset, kukat, roskat jne. oppilaat voivat piirtää tusseilla suoraan kuvaan.
- d) Oliko ulkona havaitussa maisemassa tekstiä, esim. mainoksia? Niitäkin voi lisäillä maisemakuvaan!

5. TEOS ESILLE! Sijoittakaa teoksenne näkyvälle paikalle. Teoksesta voidaan myöhemmin keksiä kirjallisia ja suullisia tarinoita ja siihen voidaan lisätä kaikenlaista pikkuhiljaa, vaikkapa kuvan itsestään! Maisema voi toimia tulevina vuosina taustana valokuvissa, animaatioissa ja näytelmissä. Oppilaille voidaan jakaa tulostetut kuvat maisemasta, koska sitä ei kannata rikkoa osiin.

3.-4.LK KOULULAISEN KASVIO

AIKA: useampi oppitunti

INTEGROITU KOKONAISUUS: äidinkieli, ympäristö- ja luonnontieto, kuvataide, luontoliikunta

VAIHTOEHTO A:

1. Opettaja esittelee kuvien avulla erilaisia kerättäviä kasveja. Jokainen oppilas saa valita itse, mitä kasveja poimii. Opettaja päättää kerättävien kasvien määrän.

(Huomioikaa mahdolliset allergiat! Jos ryhmässä on mahdollisesti eri kasveille allergisia oppilaita, kokeilkaa vaihtoehtoa B)

2. Opettaja ja oppilaat lähtevät yhdessä tutkimaan lähiympäristön kasvillisuutta: mitä kasveja saa poimia, mitä ei, mitkä ovat myrkyllisiä jne. Viekkä kerätyt kasvit luokkaan.

3. Oio kasvi huolellisesti valkoisen (valkoinen, ettei kasviin tule painomustetta ym. väriä) paperiarkin väliin. Merkitse kasvin tiedot ja kerääjän nimi paperin päälle.

4. Kasvi saa olla paperin välissä koko kuivauksen ajan ja paperin sisällä oleva kasvi laitetaan esim. sanomalehtien väliin. Sanomalehtien päälle laitetaan jotakin tasaista painojen alle (esim. vaneri- tai lastulevyä). Painoiksi levyjen päälle käyvät hyvin vaikkapa isot kirjat tai tiilet jne. Muistakaa, että sanomalehtiä on hyvä olla runsaasti, jos kasvi on kovin "mehevä" ja sanomalehtiä kannattaa vaihtaa usein, jopa muutaman tunnin välein (jos kasvi on kovin nestepitoinen). Näin kasvi kuivuu tasaisemmin ja säilyttää värinsä.

5. Kuivemmat kasvit pärjäävät hyvin, vaikka paperin vaihtaisi 1-2 päivän välein. Kasvit saavat olla puristuksissa min. kaksi viikkoa.

6. Jokainen oppilas saa vihkon tai askartelea itselleen sellaisen. Oppilaat liimaavat kasvit vihkon sivuille ja etsivät kasvista tietoja kirjoista ja internetistä.

VAIHTOEHTO B:

Jos vuodenaika, allergiat tms. estävät tuomasta kasveja luokkaan, voidaan tehtävä toteuttaa esim. tietokoneella, yksin tai pareittain.

- Oppilaille perustetaan tietokoneelle kansiot (ellei heillä jo ole sellaisia)
- Opettaja esittelee kuvien avulla erilaisia kerättäviä kasveja, joista oppilaat valitsevat X määrän kasveja. Opettaja voi määrätä, kuinka montaa eri kasvia oppilaan / oppilaiden tulee tarkastella.
- Oppilaat etsivät internetistä monipuolisesti tietoa kasvista ja kokoavat tiedon tekstinkäsittelyohjelmalla.
- Kasvia voidaan myöhemmin käydä kuvaamassa / piirtämässä / tehdä maalaus / askarrella / tehdä grafiikkaa jne. liittäkää kasveista haettu tieto teoksen yhteyteen.

5.-6.LK SANOISTA MAISEMAKSI

AIKA: 1-2 oppituntia

INTEGROITU KOKONAISUUS: äidinkieli, ympäristö- ja luonnontieto, kuvataide

1. **Levittäkää lattialle tai taululle iso pala rullapaperia.** Tarvitsette erivärisiä tussikyniä ja kiinnittäkää taululle malliksi kuva maisemasta, jossa on metsää, järvi, puita, rantaa, kiveä jne.
 2. **Sulkekaa hetkeksi silmänne ja kuvitelkaa liikkuvanne kuvan maisemassa.** Mitä näet? Minkälainen ilma on? Haistatko jotakin? Miltä maa tuntuu jalkojen alla? Miltä eri kasvit tuntuvat niitä kosketettaessa? Mitä ääniä kulet? Miltä sinusta tuntuu liikkua luonnossa?
 3. **Opettaja voi hahmotella kevyesti lyijykynällä taululla oleva maiseman ääriviivat paperille**, missä on metsän ja taivaan raja jne. Juju piilee siinä, ettei oppilaat saa piirtää paperille mitään! Koko maisema muodostuu tekstistä, eli metsä koostu esim. tummanvihreällä tussilla kirjoitetuilla metsäaiheisilla sanoilla ja kertomuksilla.
 4. **Oppilaat jakautuvat 3-4 hengen ryhmiin.** Jokaiselle ryhmälle annetaan jokin tietty osa maisemaa toteutettavaksi, eli he etsivät ja keksivät aiheeseensa liittyviä sanoja. esim.
ryhmä 1: metsä (tumman vihreä teksti),
ryhmä 2: järvi (tumman sininen teksti),
ryhmä 3: taivas (vaalean sininen teksti),
ryhmä 4: kasvit (vaalean vihreä ja kukkiin punainen teksti),
ryhmä 5: kivet ja kallio (harmaa teksti),
ryhmä 6: hiekka tai pelto (ruskea teksti)
- HUOM! Tekstin ei tarvitse mennä koko ajan samansuuntaisesti, vaan se voi taipuilla ja kulkeutua mihin suuntaan tahansa.
5. **Opettaja voi auttaa oppilaita pohtimaan sanoja ja lauseita kyselemällä**, esim. voi kuvailla miltä metsä näyttää: mitä puulajeja, tuoksuja, tunnelmia, kasveja ja värejä metsässä on. Oppilaat voivat etsiä myös tietoa eri lähteistä jne. Teksti voi olla myös oppilaan muisto metsästä.
 6. **Paperilla saa olla 1 ryhmä kerrallaan ”kirjoittamassa maisemaa”**, toiset oppilaat voivat pohtia sanoja ja tarinoita vihkoon tai muulle muistilapuille ja suunnitella tekstin kulkusuuntaa.
 7. **Opettaja huolehtii, ettei maisemaan jää tyhjiä isoja aukkoja** ja pyytää ryhmiä keksimään niihin täytettä.
 8. **Ryhmät esittelevät valmiista maisemasta oman osuutensa toisille** ja kertovat minkälaisia sanoja, kuvailuja ja tarinoita saivat aikaiseksi.

5.-6.LK PYSÄYTETTY LIIKKEELLE

AIKA: 1-4 oppituntia

INTEGROITU KOKONAISUUS: Musiikki, liikunta, äidinkieli, kuvataide

Tarkastelkaa teoksia:

Akseli Gallen-Kallela: *Kullervon kirous* ja

Antti Laitinen: *Omakuva suolla*

1. Valitkaa yksin tai pareittain toinen teoksista, jonka pohjalta suunnittelette liikkeen, liikesarjan tai tansiesityksen.
2. Huomioikaa miten teoksessa kuvattu luonto tms. vaikuttaa liikkeeseen.
3. Etsikää liikkeeseen, -sarjaan tai tanssiesitykseen sopiva musiikki.
4. Esittäkää esityksenne toisille oppilaille ja miten teokset vaikuttivat liikesarjan syntyyn ja ideaan.

5.-6.LK PAPERIMAISEMA

AIKA: 3-6 oppituntia

INTEGROITU KOKONAISUUS: biologia, kuvataide

Maisemaan mahtuu monenlaisia pintarakenteita.

1. **Tehkää havaintoretki ulos** (ottakaa mukaan luonnoslehtiö). Älä tee esim. kokonaista puuta, vaan lähikuva sen kuoresta.
2. **Miltä veden pinta näyttää?** Pelkistä pinnanmuodot niin yksinkertaisiksi, että pystyt toteuttamaan ne paperileikkauksena.
3. **Leikkaa kohokuviot A4-kokoiselle paperille.** (Lisätehtävä: voit liimata valkoisen leikatun paperin värillisen / maalatun paperin päälle. Aluspaperin väri voi kuvastaa valitsemasi pinnan alkuperäistä sävyä.)
4. **Valitkaa koululta seinä tai tila**, joka kaipaa uutta ilmettä.
5. **Asettakaa paperileikkeet valitun tilan seinälle** niin, että niistä muodostuu yhtenäinen pinta.
6. **Havainnoikaa kuinka teos vaikuttaa tilaan** ja pohtikaa, mitä pintoja eri tekijät ovat jäljittelleet.
7. **Antakaa yhteiselle teokselle nimi**, jossa välittyy pohtimanne aiheet ja laittakaa seinälle tietoa teoksesta toistenkin luettavaksi.

7.LK KAARNASTA GRAFIIKKAAN

AIKA: useita oppitunteja

INTEGROITU KOKONAISUUS: biologia, kuvataide

Maisemaan mahtuu monenlaisia pintarakenteita ja kuvioita.

- 1. Voitte toteuttaa tehtävän joko ulkona havainnoiden** (ottakaa mukaan ulos luonnoslehtiö ja värikynät) **tai maalauksia / kuvia tarkastellen.** Älä tee esim. kokonaista puuta, vain lähikuva sen kuoresta.
- 2. Millaisia pilviä taivaalla on? Miltä veden pinta näyttää eri olosuhteissa?** Mikä grafiikan menetelmä sopisi parhaiten pilvien pehmeiden tai veden liikkeen kuvaamiseen? Entä männyn kaarnan? Kiven rosoisuuteen?
- 3. Tehkää piirtäen luonnoksia** ja toteuttakaa kuvat grafiikan eri menetelmien avulla.
- 4. Huomioikaa vedostaessanne eri luonnonmateriaalien pintojen eri sävyt.** (Tarkastelkaa esim. koivun rungon ja kivien sävyjä.)
- 5. Asettakaa työnne esille** niin, että seinälle muodostuu yksityiskohdista "maisema" (pilvet ylhäällä, puunlehdet, rungot, heinät ja kivet alhaalla jne.) Pohtikaa kokonaisuutta yhdessä: miltä kokonaisuus näyttää, kuinka hyvin alkuperäinen kasvi tms. on tunnistettavissa yksityiskohdasta, oppilaiden havainnot jne.
- 6. Etsikää tietoa toteuttamistanne pintarakenteista.** Miksi ne ovat juuri sellaisia kuin ne ovat? Mitä ominaisuuksia niihin liittyy?
- 7. Antakaa yhdessä toteuttamallenne teokselle nimi** ja keskustelkaa siitä yhdessä.

7. LK HITAASTI, NOPEASTI MUUTTUVAT MAISEMAT

AIKA: 3-4 oppituntia

INTEGROITU KOKONAISUUS: maantieto, kuvataide, historia, elämänkatsomustieto

TARVITTAVAT MATERIAALIT: mustavalkoinen kopio valitusta kartan alueesta, värikynät, valokuvausvälineistöä / luonnosteluvälineet (kamerakännykkäkin käy, jos koululla ei ole riittävästi kameroita)

1. Tehkää havaintoretki valitulle alueelle (mukaan kartta, muistiinpanovälineet, kynät ja kamerat / luonnosteluvälineet)

2. Mitkä alueet lähiympäristössänne muuttuvat hitaimmin? Miksi? Sopikaa väri, jolla alueet väritetään kartalta. Sopikaa ajanjakso, jolla määritellään muutokseen vaadittu aika. Esim. kallio -hidas luonnon aikaansaannos, suojeltu rakennus -hidas ihmisen aikaansaannos jne.

3. Mitkä alueet muuttuvat nopeimmin? Miksi? Sopikaa väri, jolla alueet väritetään kartalta.

4. Kuvatkaa / luonnostelkaa havaintoretken aikana muutama nopeasti ja hitaasti muuttuva luonnon / ihmisen aikaansaama kohde. Voitte jaotella seuraavasti: Luonnon kohteet, rakennukset jne. Yrittäkää löytää sekä luonnon- ja ihmisen aikaansaamista kohteista sekä nopeasti ja hitaasti muuttuva kohde.

5. Kootkaa kuvat / luonnokset esille koulullanne.

6. Kuvia / luonnoksia katsellessanne voitte saada herkullisia keskusteluja esim.
a) ympäristön tilaan ja -suojaan sekä
b) rakennetun maiseman säilyttämiseen / uudistamiseen liittyen sekä oppilaat pääsevät esittämään omia mielipiteitä asiasta.

7. Pohtikaa mitkä alueet haluaisitte säästää tuleville sukupolville ja mitkä kaipaisivat muutoksia. Mitkä kohteet säilytettäisiin ja miksi, mitkä muutettaisiin -miksi ja miten?

7.LK MISS MAISEMA

AIKA: 2-4 oppituntia

INTEGROITU KOKONAISUUS: maantieto, äidinkieli, kuvataide

Järjestäkää leikkimielinen ”missikisa”, jossa kilpailijoina ovat

- **Salaperäinen Saaristo-Suomi,**
- **Aistikas Pohjanmaan lakeus,**
- **Eksoottinen Etelä-Suomi,**
- **Lumoava Lappi,**
- **Viettelevä Vaara-Suomi**
- **Jumalainen Järvi-Suomi.**

1. Jakautukaa 6 ryhmään ja jokaiselle ryhmälle jaetaan yksi maisema-alue tarkasteltavaksi.

2. Etsikää kuvia em. kohteista eri lähteistä (oppikirja, muut kirjat, internet, sanomalehdet jne.)

3. Ryhmien tulee laatia maisema-alueesta esitys (opettaja voi päättää esityksen laajuuden ja tekniikan, esim. 10 min ja toteutustapa PPT). Ryhmän sisältä valitaan yksi, joka toimii maiseman ”puolestapuhujana”, eli vastaa yleisön esittämiin kysymyksiin tarkastellun maiseman henkilöityneeseen hahmoon eläytyneenä.

4. Muu ryhmä kertoo kuvista ja esittelee, mitä niissä on.

Ehdotuksia kysymyksiksi:

- Kuvaile parhaita puoliasi.
- Kuvaile pahimpia puoliasi.
- Miten kuvailisit merkitystäsi koko Suomelle?
- Miksi juuri sinun tulisi voittaa maisemien missikisat?

5. Lopuksi kaikki oppilaat saavat äänestää voittajaa esitysten perusteella.

Äänestys suoritetaan viittaamalla (yksi ääni per oppilas) ja opettaja laskee äänet. Ryhmät eivät saa äänestää omaa maisema-alueitaan.

6. Tehtävää voidaan jatkaa kuvataidetunnilla, jossa oppilaat suunnittelevat esityksensä pohjalta maisema-alueesta ihmisfiguurin. Hahmon ei tarvitse olla ”missi” sanan perinteisessä merkityksessä, vaan sen tulisi ilmentää maisema-alueelle ominaisia piirteitä. Hahmoon voi liittää viitteitä maisema-alueen luonnosta esim. värein, vaateen kuoseissa, ”tähkäpäänä” jne. Mitä mielikuvituksellisempi hahmo, sen parempi! Kustakin ryhmästä valitaan yksi, joka toimii ”muottina” maaten rullapaperilla. Muut piirtävät hänen ääriviivansa ja tästä alkaa hahmon muokkaaminen sekatekniikalla.

8.LK TUUNAA KOULUSI

AIKA: useampi oppitunti
OPPIAINE: kuvataide

Valinnaisen kuvataiteen oppilaat saavat tehtäväkseen kuvata esim. koulurakennuksensa, jonka ympärillä näkyy jonkin verran ympäröivää maisemaa.

1. Kuvat tulostetaan tai niistä otetaan kopioita. Jokaisella oppilaalla on yksi kuva muokattavanaan.

2. Jokaiselle oppilaalle jaetaan yksi A4-kokoinen piirtoheitinkalvo sekä A4-kokoiset tulostetut kuvat koulurakennuksesta ja sen ympäristöstä. Kalvo nidotaan yläkulmasta yhdellä niitillä koulun kuvan päälle.

3. Kukin oppilas tuunaa koulun ja sen ympäristön mieleisensä kuvassa. Tehtävään tarvitaan kalvotussi, akryylivärit ja pieniä siveltimiä. Muutokset piirretään kuvaan huolella. Inspiraatiota voi hakea inspiraatiota eri lähteistä: arkkitehtuurista (esim. fantasia-arkkitehtuurista), ympäristötaiteesta jne.

4. Kuvan päälle voi maalata ja sen värejä voi muokata. Ne kohdat, joita ei haluta muuttaa, jätetään maalaamatta.

5. Vertaillaan töitä. Mitä halutaan muuttaa? Mitä ei? Miksi? Oppilaat esittelevät ja perustelevat muutosvalintansa. Yhdessä opettajan kanssa pohditaan, kuinka helposti muutokset olisivat toteutettavissa.

HUOM! Tehtävän voi toteuttaa mistä tahansa kuvasta, vaikkapa maisemasta (rakentamaton ja rakennettu), ihmisestä, koneesta, eläimestä jne.)

8.LK MIELENMAISEMAN YKSIÖ

AIKA: useampi oppitunti

INTEGROITU KOKONAISUUS: kuvataide

1. Tarvitsette pienikokoisia pahvilaatikoita, paperimassaa, pullo- tai akryylimaaleja, liimaa sekä muuta askarteluun sopivaa materiaalia.
2. Asettakaa pahvilaatikko niin, että sen yksi pitkä sivu on pöytää vasten.
3. Pohtikaa tilanteita, jossa olette joutuneet esittämään ulospäin toisenlaista tunnetta kuin sisällänne on tai ihmistä, joka on antanut ymmärtää kaiken olevan hyvin, kun todellisuudessa tunteet ovat olleet aivan toisenlaisia.
4. Valitkaa minkä tunteen sijoitatte laatikon ulkopuolelle ja minkä sisäpuolelle.
5. Valitkaa laatikon sisä- ja ulkopinnoille tunteita kuvastavat värit. Älkää käyttäkö liikaa samoja värejä sekä sisä- ja ulkopinnoilla.
6. Tehkää kahdesta eri tunteesta maisemat: toinen maisema täyttää laatikon sisäpinnan, toinen ulkopinnan.
7. Paperimassalla voi rakennella kolmiulotteisia pintoja pahvilaatikkoon kolmiulotteisen vaikutelman lisäämiseksi.
8. Maalatkaa maisemat ja lisätkää vapaasti teokseen muita haluamianne elementtejä.
9. Tehkää tulkintoja toistenne töistä ja lopuksi työn toteuttanut oppilas voi kertoa oman näkemyksensä työstään toisille.

8.LK MUISSA MAISEMISSA

AIKA: useampi oppitunti

INTEGROITU KOKONAISUUS: kuvataide

Tehtävää varten tarvitset maisemakuvan, joka voi olla Suomesta, Euroopasta tai muualta maailmalta, se voi sijoittua eri aikakauteen ja olla vaikkapa maalaus. Ainoa edellytys on, että se on maisema.

Tehtävän voi toteuttaa eri tavoin, tässä esimerkkejä toteutustavoista:

- Koneavusteinen työskentely: digikuvaus, kuvanskannaus ja kuvankäsittely.
- Osittain koneavusteinen työskentely: Lehti- ym. kuvien käyttö, kopiointi kopiokoneella ja piirtäminen.

1. Digikuvaus, kuvanskannaus ja kuvankäsittely

a) Etsi itseäsi kiinnostava maisemakuva internetistä, lehdistä tai omista kuvistasi.

Maisemakuva voi olla Suomesta tai ulkomailta. Jos kuva ei ole digitaalisessa muodossa, skannaa se koneelle.

b) Kiinnitä huomiota maisemakuvan väreihin, kontrastiin, valon suuntaan ja perspektiiviin, josta kuva on otettu.

c) Mitä haluaisit tehdä tuossa maisemassa? Mihin kohtaan maisemaa itsesi sijoittaisit? Pyydä kaveriasi digikuvaamaan itsesi tekemässä sitä, mitä maisemassa tekisit. Muistakaa huomioida kuvatessa, että kuva tulee otettua samasta kuvakulmasta kuin maisema! Huomioi myös onko maisemakuvassa jokin tietty valonlähde ja huomioi valon suunta kuvaa otettaessa.

d) Siirrä kuvasi koneelle ja käsittele se kuvankäsittelyohjelmalla mahdollisimman hyvin maisemakuvaan sopivaksi, myös mittasuhteiltaan.

2. Lehti- ym. kuvien käyttö, kopiointi kopiokoneella ja piirtäminen

a) Etsi lehtikuvista, kirjoista tai vaikkapa perhevalokuvistanne sinua kiinnostava maisema. Kopioi kuva kopiokoneella mustavalkoisena A4-kokoon. mitä haluaisit tehdä tuossa maisemassa?

b) Kiinnitä huomiota maisemakuvan kontrastiin, valon suuntaan ja perspektiiviin, josta kuva on otettu.

c) Piirrä itsesi tekemässä sitä, mitä maisemassa tekisit. Piirrä itsesi samasta kuvakulmasta kuin mistä maisemakuva on tehty / otettu. Huomioi maisemakuvan kontrasti, valonlähde ja suunta.

d) Yritä piirtää omakuvasi kontrastin ja valon suhteen mahdollisimman lähelle maisemakuvaa. Kokoon ei tässä vaiheessa tarvitse kiinnittää huomiota, koska voit pienentää omakuvasi kopiokoneella.

e) Sijoita kopio omastakuvastasi maisemaan ja ota ne yhdistävä kopio.

Voit myös toteuttaa tehtävän ilman koneita tai kokeilla toteuttaa tehtävän eri vaiheita koneella ja käsin.

9.LK MINÄKÖ TÄMÄN TEIN?

AIKA: useampi oppitunti

INTEGROITU KOKONAISUUS: biologia, maantieto ja kuvataide

1. Tehkää savesta tai esim. paperimassasta ja kanaverkosta ihmisfiguuri

(korkeus n. 25cm), jonka asento ja ilmeet kuvastavat (valitkaa mieleisenne)

- a) surua
- b) häpeää
- c) suuttumusta tai
- d) pahoinvointia.

2. Maalatkaa hahmo esim. akryyliväreillä.

3. Pohtikaa ryhmänä, mitä haittaa ihmisen toimista on luonnolle lähiympäristössänne.

4. Jokaisen tulee etsiä lähiympäristöstä keskustelun jälkeen 3 kohdetta, jossa ihmisen luonnolle aiheuttama haitta on nähtävillä. Kuvatkaa hahmonne valitussa kohteessa tai sen vierellä.

5. Asetelkaa hahmo kuvaan niin, että kuvasta käy ilmi hahmon tunne ja tunteen aiheuttaja.

6. Pohtikaa kuvaamianne ympäristöhaittoja. Kuinka ne olisi pitänyt hoitaa oikeaoppisesti? Mitä haittaa niistä nyt aiheutuu ympäristölle? Voiko tällasen haitan ehkäistä kokonaan, miten?

7. Tehkää kuvista näyttely ja yrittäkää saada muut pohtimaan, miten tilanne olisi muutettavissa ja miten omalta osaltanne voisitte toimia toisin. Voitte laittaa näyttelyyn esille tietoa eri muodoissa: tehkää kirjallisia esityksiä, äänitallenteita ja videoita.

9.LK OOTKO VIRTUAALIMAISEMISSA?

AIKA: useampi oppitunti
OPPIAINE: kuvataide

VAIHE1:

Tehkää itseänne kuvaavat 3D-tietokonepelihahmot kanaverkosta ja paperimassasta ja maalatkaa hahmot akryyliväreillä. Hahmon ei tarvitse olla ihmisfiguuri, se voi olla mikä tahansa.

Siirtykää tehtävän vaiheeseen 2.

VAIHE 2:

Vietämme enenevässä määrin aikaa virtuaalisissa tiloissa ja maisemissa.

a) Luokaa suunnitelma ja juoni tietokonepelistä, jonka tapahtumat sijoittuvat omalle paikkakunnallenne, tietylle valitulle alueelle, ja jossa hahmonne seikkailevat. Huomioikaa pelin juonessa tekemänne henkilöt ja tapahtumat sekä maiseman kohteet, jotka olisivat ”aktiivisia”, eli missä rakennuksissa tai paikoissa olisi pelin juonen kannalta olennaisia paikkoja toimintaa ohjaaville tapahtumille.

b) Päättäkää minkälaisesta pelistä on kyse: toimintapeli, seikkailupeli, strategiapeli, opetuspele, tyttöjen peli, roolipeli vai jokin muu?

c) Miettikää mitä kohteita pelin taustamaisemaan tulisi, miksi ja missä määrin.

d) Käykää pienissä ryhmissä kuvaamassa digikameroilla ja vaikka kamerakännyköillä ”kuvallisia muistiinpanoja” ja/tai seikkailekaa Google Mapsin avulla tietyllä alueella. Toteuttakaa valitsemistanne kohteista (tietyiltä alueelta) grafiittikynillä A4- kokoiset piirroksat.

e) Piirroksissa tulisi huomioida detaljit, kuvakulmat, kontrastit, perspektiivi ja pintarakenne sekä pelistä riippuen maiseman tunnelma.

f) Liittäkää kuviin kirjallinen kuvaus maisemanne osuudesta pelissä: mitä toimintoja ja tapahtumia kohteessanne on.

Oppilaat voivat myös toteuttaa suunnitelmastaan lautapelin, jossa on pelinappulat, kortteja jne.

9.LK KAUPUNKI VS. MAASEUTU

AIKA: 2-4 OPPITUNTIA

INTEGROITU KOKONAISUUS: biologia, maantieto, kuvataide

Elätkö kaupungissa vai maalla? Vai onko kotiseutusi hieman molempia?

1. a) Tehkää havaintoretki tai

b) sopikaa tehtävä kouluajan ulkopuolella toteutettavaksi.

2. **Sopikaa toteutustekniikka:** teettekö tehtävän valokuvaten, luonnostellen jne.

3. **Ota 5-10 kuvaa** / tee opettajan kanssa sovittu määrä pienikokoisia luonnoksia tms. joiden avulla havainnoit paikkakuntasi **kaupunkimaisia** piirteitä ja

4. **Ota 5-10 kuvaa** / tee opettajan kanssa sovittu määrä pienikokoisia luonnoksia tms. joiden avulla havainnoit paikkakuntasi **maaseutumaisia** piirteitä. Huolehdi, että kuvissasi korostuu maaseutumaisuus / kaupunkimaisuus. Sopikaa yhteisesti, onko kaikki kuvat maisemakuvia vai onko joukossa myös yksityiskohtia, jotka voivat korostaa kuvasarjan tavoiteltua ilmettä.

5. **Tutustukaa maantiedossa maaseudun ja kaupungin rakenteisiin** sekä ko. alueella asumisen etuihin ja haittoihin.

6. **Voitte laittaa kuvat / luonnokset esille ja pitää väittelyn**, jossa jakaudutte ”maalaisiin ja kaupunkilaisiin”. Molemmat ryhmät esittävät perusteltuja (mutta humoristisia) kommentteja siitä, miksi juuri heidän maisemissaan on mukavinta.

7. **Jos valitsitte tekniikaksi digikuvauksen, voitte tarkastella kuvia myös Panoramio -kuvapalvelimen kautta.**

9.LK KAUPUNKI PARRASVALOISSA

AIKA:useita oppitunteja
OPPIAINE: Kuvataide

1. Tehkää stop motion -animaatio (Movie Maker, iMovie) jonka pääosassa on valitsemanne kaupunki.

2. Käyttäkää animaation pohjana esim. suurikokoista kuvaa kaupungista (lehtikuva, printti, kartongille liimatut kuvat jne.), johon lisäätte valitsemanne elementtejä: voitte leikata kuvia lehdistä, tehdä niiden avulla liikkuvia elementtejä, askarrella itse elementit papereista ja kartongeista, kokeilla tunnelman muuttamista esim. valaisemalla kuvaa, maalata kaupunkimaiseman päälle, ripotella kuvan päälle jotakin jne.

3. Käyttäkää luovuutta! Miltä kuva näyttäisi kuvattuna lasisen vedellä täytetyn astian läpi? Vettä voi värjätä esim. vesivärillä.

4. Pohtikaa äänimaailmaa kuvalle. Miten se tukisi parhaiten tapahtumia?

5. Ideana on, että kaupungissa pitää tapahtua jonkinlainen muutos (transformaatio).

6. Kootkaa animaatiot dvd:lle, suunnitelkaa leffanäytös koululenne ja toteuttakaa leffaposteri esim. kuvankäsittelyohjelmalla.